

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas



STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA



Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ



VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

SOCIALINĖS MEDIJOS ĮTAKA VALGYMO SUTRIKIMAMS. LITERATŪROS APŽVALGA

Darbo autorė. Laura MICEVIČIŪTĖ, IV kursas.

Darbo vadovas. Lekt. Vilma ANDREJAUSKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Išanalizuoti literatūros duomenis apie socialinės medijos įtaką valgymo sutrikimams.

Darbo metodika. Buvo atlikta sisteminė literatūros analizė anglų kalba duomenų bazėje „Pubmed“ ir specializuotoje informacijos paieškos sistemoje *Google Scholar*. Buvo naudoti raktažodžiai *social media, eating disorders, anorexia nervosa, bulimia nervosa*. Buvo pasirinkti pilno teksto, nemokamai prieinami straipsniai anglų kalba. Straipsniai ieškoti 12 metų laikotarpyje – 2012 – 2024 m. Rasta 20 straipsnių, atitinkančių minėtus raktažodžius pagal pavadinimą. Išnagrinėjus visą straipsnio tekstą, pagal turinį atitiko 10 straipsnių. Rastuose straipsniuose buvo naudojami klausimynai EAT–26 (angl. eating attitude test) ir SNA Scale (angl. Social Networking Addiction scale).

Rezultatai. Remiantis nagrinėta mokslinė literatūra dažniausiai pasitaikantys valgymo sutrikimai yra anoreksija ir bulimija. Stebima, jog socialinių tinklų įtaka susijusi su šių ligų padažnėjimu pastaraisiais dešimtmečiais. 42 proc. respondentų galimai turi valgymo sutrikimus, iš jų 41,7 proc. (pagal SNA scale) taip pat turi priklausomybę socialiniams tinklams. Taip pat didžioji dalis apklaustųjų turi valgymo sutrikimų šeiminių anamnezę ir atlikdami EAT–26 testą surenka daugiau taškų negu tie, kurių anamnezėje nėra šeimyninės valgymo sutrikimų istorijos ($p = 0.014$). 50 proc. atsakiusių rūko, kas gali būti kompensatorinis mechanizmas, kadangi nikotinas sumažina apetitą ir taip labiau padeda kontroliuoti (ne)valgymus.

Valgymo sutrikimus, ypač bulimiją, turintys asmenys beveik 70 proc. yra nutukę arba turi viršsvorį, todėl daugiau kompleksuoja ir turi didesnę tendenciją lyginti save su kitais žmonėmis socialinėje medijoje. Ypač paskutinių ketverių metų laikotarpyje atliktuose tyrimuose stebimas šių ligų padažnėjimas dėl COVID – 19 pandemijos, kadangi reikšmingai padidėjo laikas, praleidžiamas prie išmaniųjų technologijų, socialiniuose tinkluose. Literatūros duomenimis, labiausiai paveikūs yra paaugliai ir jauni suaugę žmonės. Moterys serga vyrai 3–4 kartus dažniau negu vyrai. Tačiau su vyriškos lyties atstovais yra atlikta kur kas mažiau tyrimų.

Išvados. Socialinė medija yra susijusi su valgymo sutrikimais, dažniausiai paveikia paauglius, jaunos suaugusius bei moteris. Daniausiai valgymo sutrikimus turintys žmonės turi ir priklausomybę socialiniams tinklams, kurie veikia žmonių savo įvaizdžio vertinimą ir taip skatina valgymo sutrikimų atsiradimą ir progresavimą.

Raktažodžiai. Socialinė medija; valgymo sutrikimai; bulimija; anoreksija.